

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/255/2019
Identifikačné číslo spisu: 1717207942
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1717207942.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manželky I. H. Y., bývajúcej v C., Š. XXXX/X, proti manželovi W. Y., bývajúcemu v C., W. T. XX, zastúpenému advokátkou Ivanou Závackou, so sídlom v Bratislave, Havlíčkova 11/A, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletej T. Y., narodenej XX. N. XXXX, bývajúcej u matky, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 12 P 333/2017, o dovolaní otca maloletého dieťaťa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. apríla 2019 sp. zn. 11 CoP 56/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. decembra 2018, č. k. 12 P 333/2017-67 (I.) rozviedol manželstvo účastníkov, (II.) maloletú dcéru účastníkov zveril na čas po rozvode manželstva do osobnej starostlivosti matky, (III.) určil, že zastupovať maloletú a spravovať jej majetok sú oprávnení obaja rodičia, (IV.) uložil otcovi maloletej prispievať na výživu maloletej mesačne sumou 150,- eur, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky, vždy do 15.-teho dňa v mesiaci vopred, (V.) určil právo otca stretávať sa s maloletou tak, že otec má právo stretávať sa s maloletou v čase každý párnny týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 09.00 hod. do 18.00 hod., každý párnny týždeň v kalendárnom roku v nedeľu od 09.00 hod. do 15.00 hod. a to vždy tak, že v uvedené dni a hodiny si otec maloletú prevezme v mieste obvyklého pobytu matky a maloletej a v uvedené dni a hodiny vráti maloletú späť matke v mieste jej obvyklého pobytu a (VI.) rozhodol o trovách konania tak, že účastníci nemajú právo na ich náhradu. Pri určení spôsobu a rozsahu styku otca s maloletou vychádzal súd zo vzdialenosti bydlísk rodičov, prihliadol na útlý vek maloletej a skutočnosť, že otec maloletú od septembra 2017 navštívil iba sporadicky. Mal za to, že otcem navrhovaný styk s maloletou bez prítomnosti matky na dlhšie obdobie bude môcť byť realizovaný v záujme maloletej až po postupnom obnovení pravidelného kontaktu s otcem a pribúdaním veku maloletej, pričom zdôraznil, že rodičia po vzájomnej dohode, môžu intenzitu stretávania otca s maloletou

postupne rozširovať aj nad rámec súdnej úpravy.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie manžela rozsudkom zo 16. apríla 2019 sp. zn. 11 CoP 56/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Vyhodnotiac odvolacie dôvody, návrhy otca a všetky aktuálne možnosti pripadajúce do úvahy pri súdnej úprave styku otca s maloletou, dospel aj odvolací súd k záveru, že úprava styku otca s maloletou v rozsahu každý párný týždeň počas víkendu je primeraná a zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletej. Otcou navrhovaná úprava styku, ktorá by mala byť dôvodná jedine s ohľadom na aktuálnu vzdialenosť bydlísk rodičov, nie je v záujme maloletej, vzhľadom na potrebu zachovania stability známeho rodinného prostredia maloletej a doposiaľ nepravidelný kontakt s otcou, majúci vplyv na ich vzájomné citové väzby, ktorý okrem iného tiež neuviedol, akým spôsobom zabezpečí výkon osobnej starostlivosti o maloletú počas pracovných dní, keď bude v práci. Rovnako ním navrhovaná úprava styku počas školských prázdnin nezodpovedá veku maloletej, ktorá nenavštevuje ešte ani predškolské zariadenie a je v celodennej opatere matky. Odvolací súd v odôvodnení apeloval na oboch rodičov, aby prevzali zodpovednosť za zdravé a bezpečné prežívanie detstva dieťaťa, rodičovské oprávnenia považoval zatiaľ vzhľadom na vek dieťaťa za dostatočné a dodal, že dieťa má v tomto veku vnímať prítomnosť otca ako obohacujúci zážitok a nie ako frustráciu zo straty istoty, ktorú vníma v osobe svojej matky.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletej dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., majúci za to, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia riadne nevyrovnal s jeho podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní a nevykonaním náležité dokazovanie pre prijatie správneho záveru o najlepšom záujme dieťaťa. Súd založil svoje závery iba na tom, že dieťa nemá vhodný vek na ním navrhovaný spôsob a rozsah styku. Podľa otca maloletej postup odvolacieho súdu pri zisťovaní skutkového stavu veci a z tohto postupu vychádzajúce právne posúdenie veci „napĺňa aj dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 421 ods. 1 CSP (odklon od ustálenej praxe) v spojení s ustanovením § 432 ods. 1 CSP.“ Vyjadruje presvedčenie, že vyvodenie záverov o tom, čo je na základe zistených podstatných skutočností v najlepšom záujme dieťaťa, treba považovať za právne posúdenie (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 97/2013 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 4247/18). Podľa jeho názoru schopnosť rodiča postarať sa o dieťa sa prezumuje, kým sa nepreukáže opak. Nesúhlasí s odôvodnením, že ním navrhovaná úprava styku nie je v záujme maloletej. Tvrdí, že súd sa mal pokúsiť o čo najširší styk otca s dieťaťom, pretože nie je spochybnená jeho rodičovská spôsobilosť.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadala ako nedôvodné zamietnuť, kolízny opatrovník nechal rozhodnutie o dovolaní na zväžení dovolacieho súdu.

5. V zmysle § 2 ods. 1 C.m.p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C.s.p. pre konanie o dovolaní otca.

6. Po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený advokátom v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie

končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Medzi práva strany sporu (účastníka) civilného súdneho konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu odôvodniť rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p., je odrazom práva strany sporu (účastníka) na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyrovnáva so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby (návrhu), ako aj so špecifickými námietkami proti nej. Porušením uvedeného práva strany sporu (účastníka konania) na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom, odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Podľa § 202 C.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca (navrhovateľ) domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný (iný účastník) a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán (účastníkov), ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

12. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil otcom maloletej tvrdenú procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inšancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa náležite zaoberá so všetkými podstatnými odvolacími námietkami otca týkajúcimi sa jeho potreby upraviť čo najširší styk s dieťaťom. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

13. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu (účastníkom), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

14. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

15. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že k vade konania § 420 písm. f/ C.s.p. došlo nenáležitým dokazovaním, k tejto námietke dovolací súd uvádza, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila na názore, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. (napr. rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

16. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z „§ 421 ods. 1 C.s.p.“ Ak v úvode svojho dovolania (tretí odsek, bod 2.) uvádza v zátvorke „odklon od ustálenej praxe“ má zrejme na mysli dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

18. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia dovolacieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

19. Z obsahu dovolania je ďalej zrejmé, že otec maloletej nesprávne právne posúdenie namieta v súvislosti s otázkou rozsahu a spôsobu styku s maloletou a uvádza, že zistenie najlepšieho právneho záujmu dieťaťa je otázkou právnou. Podľa jeho názoru schopnosť rodiča postarať sa o dieťa sa prezumuje, kým sa nepreukáže opak a nesúhlasí s odôvodnením, že otcom navrhovaná úprava styku nie je v záujme maloletej. V tejto súvislosti dovolateľ poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 97/2013 a uvádza, že vyvodenie záverov, čo je na základe zistených podstatných skutočností v najlepšom záujme dieťaťa, treba považovať za právne posúdenie veci.

20. Otec maloletej ale v dovolaní neuviedol, v akej zásadnej právnej otázke sa odvolací súd odklonil od riešenia tejto otázky dovolacím súdom, len uvádza, že posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je právnou otázkou, čo však odvolací súd nerozporoval. Táto otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Okrem toho podľa názoru dovolacieho súdu, každé jedno rozhodnutie o styku dieťaťa je založené na individuálnych okolnostiach prípadu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu m.m. sp. zn. 8 Cdo 50/2017, 3 Cdo 88/2017, 3 Cdo 87/2017, 3 Cdo 226/2017). Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa právo na výživné a styk s otcom priznáva. Je preto namieste

konštatovanie, že v takto vysoko individuálnej otázke sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

21. Vzhľadom na to, že dovolanie neuvádza spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. konkrétne z čoho dovolateľ vyvodzuje prípustnosť jej dovolania, dospel dovolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

22. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca v časti namietajúcej vadu zmätočnosti konania nie je procesne prípustné, resp. v časti namietajúcej nesprávnosť právneho posúdenia veci nie sú v ňom uvedené dovolacie dôvody vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 C.s.p. v spojení s § 421 ods. 1 C.s.p., a preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ a f/ C.s.p.

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.